

1. lektion: Behovspyramide og markedet

1. Lektion i undervisningsforløbet ”Økonomi og behovsopfyldelse i Danmark”. Forløbet er baseret på kapitel 9 i Luk Samfundet Op!, af Brøndum og Hansen, Columbus 2010

LUK
SAMFUNDET
OP!

1.letion: Behovsopfyldelse og markedet

Lektie s.155-160 i bogen Luk Samfundet Op!,
Columbus 2010, af Brøndum & Hansen

Dagsorden og arbejdsformer

1. Lærergennemgang af hvad Maslows behovspyramide er (5 min.)
2. Lærer- og elevbesvarelse af hvad mangel- og vækstbehov er for noget (hvor placerer eleverne deres egne behov - mangel eller vækst?) (6 min.)
3. Parøvelse: analyse af fig.9.2 og graffen (slide 12) (8 min.)
4. Filmklip om "the happy danes" fra abc. Ved klik på følgende link kommer filmen frem (husk internetforbindelse)
www.youtube.com/watch?v=EwOkfVerhBU&feature=related (8 min.)
5. Fælles øvelse: analyse af tabel 9.1 (6-8 min.)
6. Læregennemgang af **velfærdstrekanten** (samfundstrekanten) af hvad **økonomi** er og centrale begreber som **marked**, **markedsmekanismen (udbud og efterspørgsel)**, **signalsystem**, **markedsligevægt**, **økonomisk magt** (15 min.)
7. Parøvelser: diskussion af markedet og af udbud- og efterspørgelseskurverne (10 min.)

Abraham Harold Maslow (1908-1970)

Maslow var særlig anerkendt for sit arbejde inden for udviklingen af humanistisk psykologi.

Behovspyramiden som Maslow udviklede op gennem 1940'erne har og er fortsat et væsentligt bidrag til at forstå menneskets motivation for personlig udvikling.

**LUK
SAMFUNDET
OP!**

Maslows behovspyramide

Mangelbehov

Mangelbehovene er helt basale behov, der skal være opfyldte, for at vi mennesker trives.

1. **De fysiske behov** – fx behovet for føde, vand, luft, søvn og sex.
2. **Behovet for sikkerhed** – fx personlig sikkerhed og sikkerhed mod sygdom og ulykker osv.
3. **Sociale behov** – fx behovet for at kunne indgå i sociale relationer.

Disse tre former for behov vil vi for det meste kun opdage, hvis vi mangler dem, derfor kaldes de for mangelbehov.

Vækstbehov

De to øverste lag kaldes *vækstbehov*

- 1. *Behovet for påskønnelse.*** Det drejer sig fx om, at vi mennesker styrker vores selvværd, hvis andre viser os anerkendelse, respekt og påskønnelse.
- 2. *Behovet for selvrealisering,*** som omhandler menneskers behov for at opnå deres mål og bruge og udvikle deres evner.

De to øverste lag i behovspyramiden kaldes vækstbehov, fordi de ikke 'forsvinder', hvis de opfyldes.

Hvor ligger jeres forbrug i
behovspyramiden?

Vækstbehov

Mangelbehov

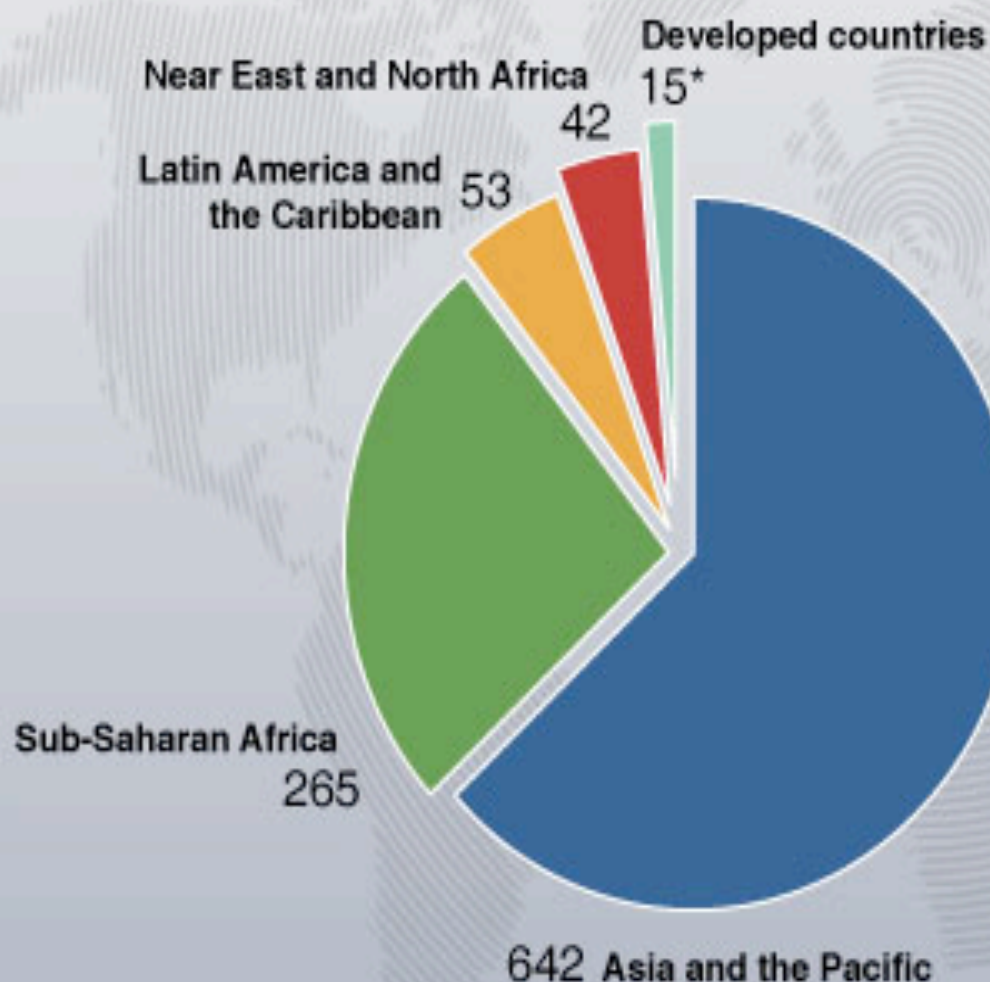
Får alle mennesker ikke opfyldt deres
mangelbehov i vore dages samfund?

**LUK
SAMFUNDET
OP!**

More than 1.02 billion hungry people

*Millions of people

FAO estimates that 1.02 billion people are undernourished worldwide in 2009. These are more hungry people than at any time since 1970, the earliest year for which comparable statistics are available.

Hunger has increased not as a result of poor harvests but because of high domestic food prices, lower incomes and increasing unemployment due to the global economic crisis. Many poor people cannot afford to buy the food they need.

The chart on the left shows where the world's hungry people live.

- ▶ [Hunger at a glance](#)
- ▶ [Policy brief](#)
- ▶ [More graphs](#)

Parøvelse

Parøvelse: analyse af figur 9.2 (slide 11) og graf over verdens lykkeligste folk (slide 12) (5 min.)

- Hvad viser figuren og grafen?
- Hvad viser/indikerer henholdsvis **present** og **future** time i grafen over verdens lykkeligste folk – hvad kan forklare den fremtidige udvikling?
- Hvad kan forklare Danmarks placering?

Når der er arbejdet med figur 9.2 og grafen over verdens lykkeligste folk, er det en god ide at vise/se dette klip i klassen.

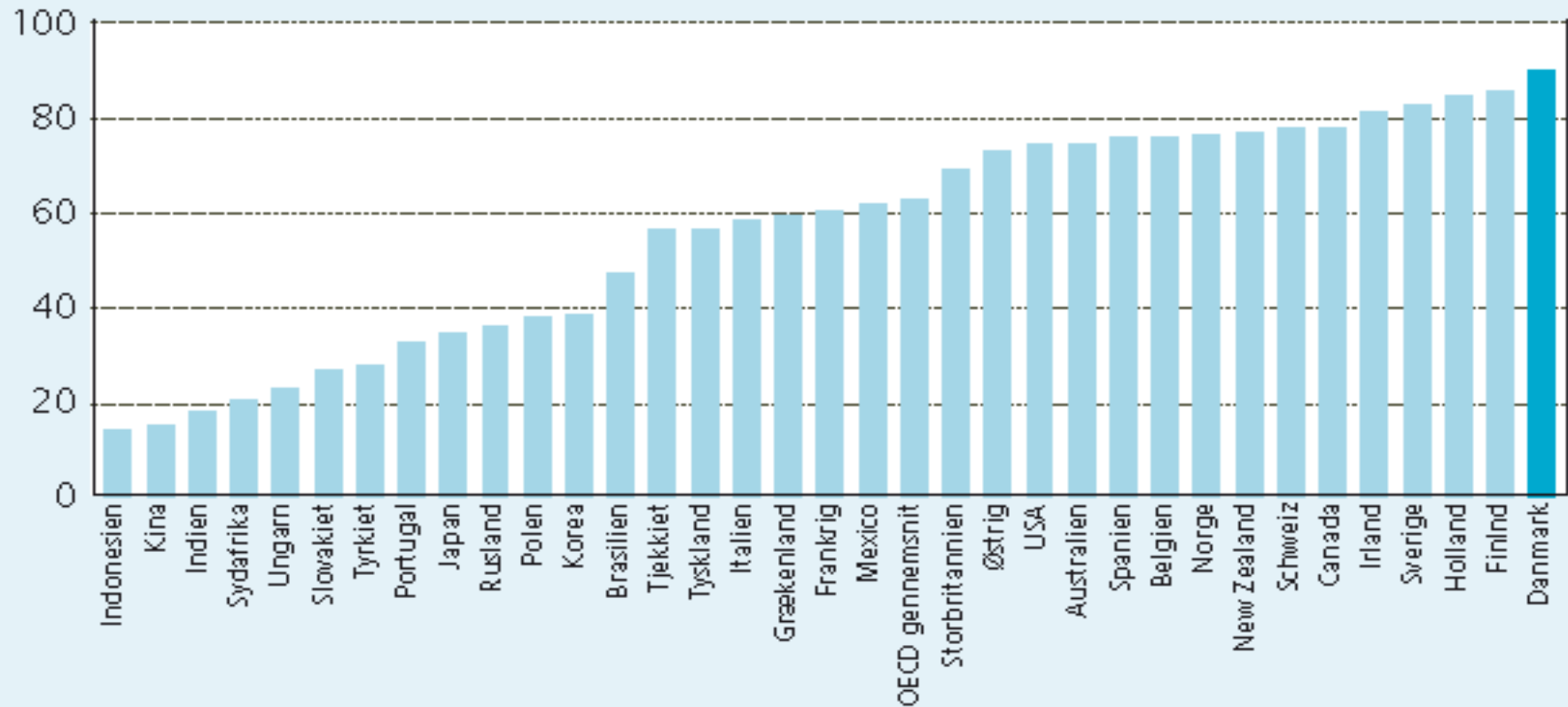
Klippet er fra youtube

www.youtube.com/watch?v=EwOkfVerhBU&feature=related og

Det er sjovt at se hvordan den amerikanske tv-station abc har forsøgt at finde ud af, hvorfor danskerne er så lykkelige. Efter filmen kort diskussion af, hvad det er amerikanerne kigger på (10 min.)

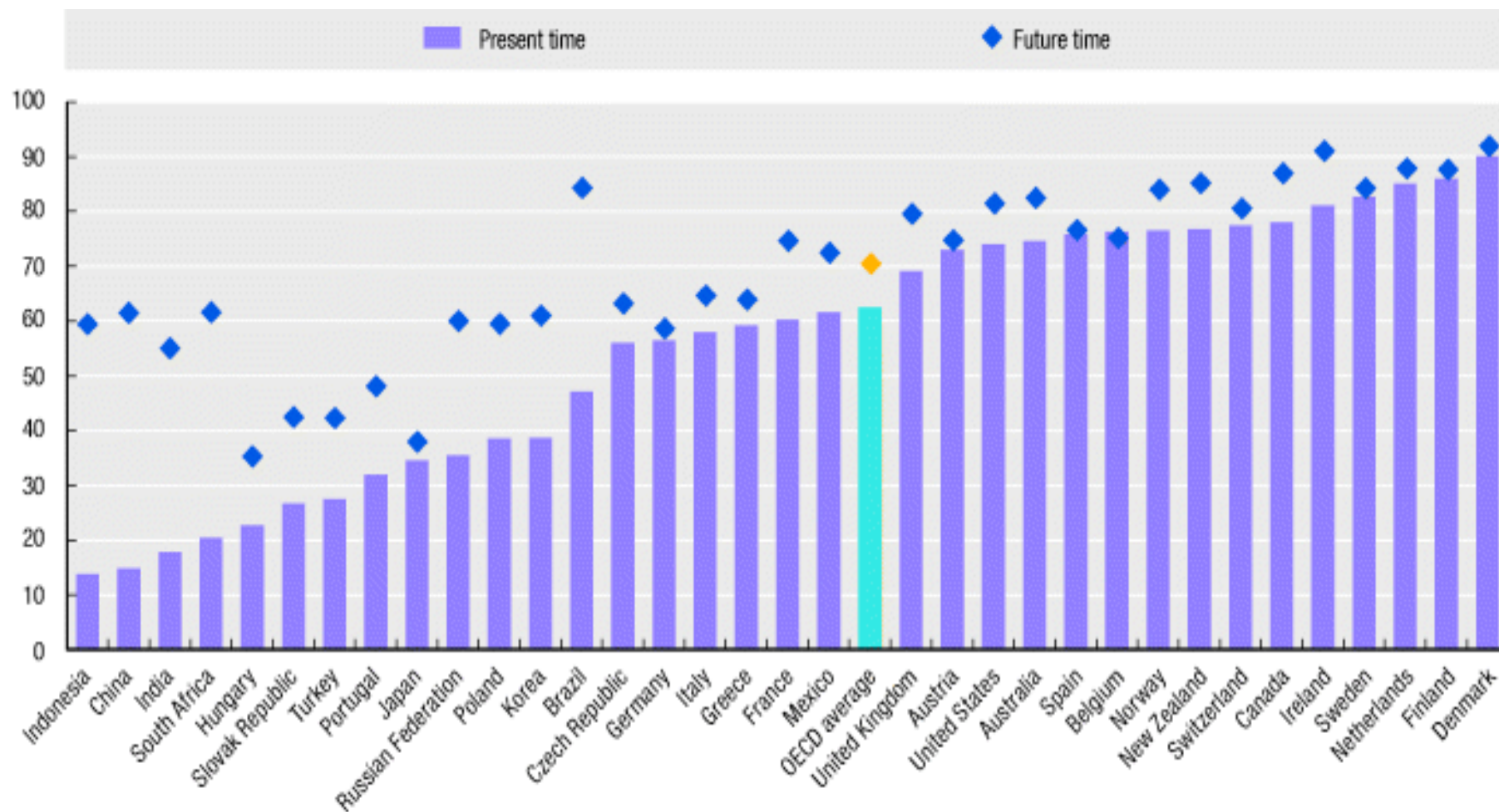
Verdens lykkeligste folk

Kilde: OECD. <http://puck.sourceoecd.org/vl=689377/cl=18/nw=1/rpsw/factbook2009/11/02/02/11-02-02-g1.htm>.

Graf over verdens lykkeligste folk

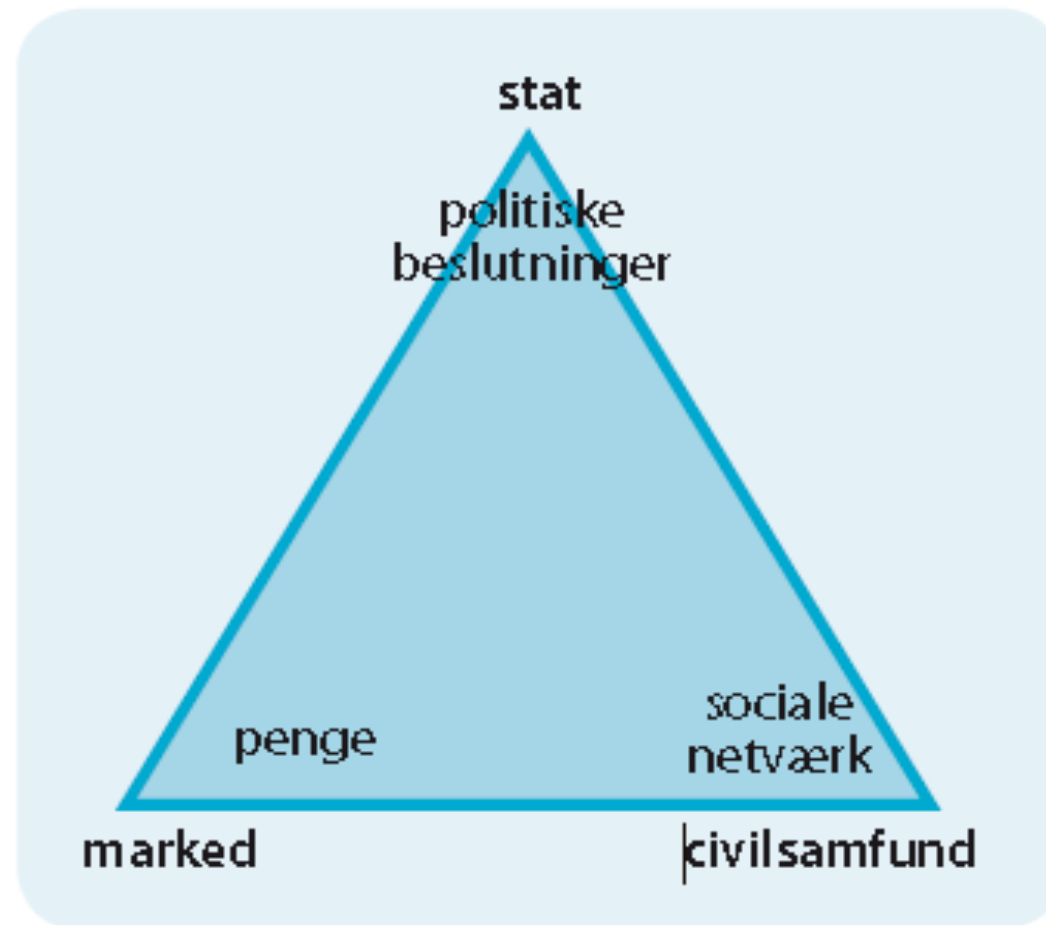
Fælles øvelse: undersøg tabel 9.1, side 158

- Hvordan fordeler forbrugsmønstret sig i de forskellige indkomstgrupper?
- Er der sammenhæng mellem, hvor meget man tjener og hvad man forbruger?
- Kan man anvende befolkningens forbrugsmønster til at udsige noget om, hvilke behov i Maslows behovspyramide, som danskerne søger at tilfredsstille på markedet

	Alle indkomst- grupper	Under 150.000 kr.	150.000 – 299.999 kr.	300.000 – 499.999 kr.	500.000 – 799.999 kr.	800.000 kr. og derover
Antal pers. i husstanden	2,2	1,3	1,4	2	2,7	3,1
Forbrug i alt	295.286	126.494	174.595	253.410	345.184	513.583
Fødevarer	29.475	14.822	18.245	26.538	36.367	45.329
Drikkevarer og tobak	10.549	6.391	8.051	9.933	12.647	13.651
- heraf spiritus	714	331	480	732	801	1.051
Cigaretter	3.165	1.920	2.725	2.838	4.232	3.274
Beklædning og fodtøj	15.042	9.981	7.428	11.267	17.862	28.433
Boligbenyttelse	59.024	32.892	47.455	54.602	66.744	80.502
Elektricitet, opvarmning	20.937	9.865	15.627	20.322	23.885	29.513
Boligudstyr, husholdnings- tjenester o.lign.	16.687	5.810	8.085	12.614	19.529	34.023
Medicin og lægeudgifter	8.084	3.899	7.198	6.310	9.577	11.131
- heraf tandlæge	2.341	756	1.384	2.210	2.833	3.803
Køb af transportmidler	19.644	2.139	4.221	17.131	28.405	39.489
Anden transport og kommunikation	34.871	12.841	18.777	29.442	41.894	63.134
- heraf brændstof, smøremidler	10.890	1.309	4.603	9.729	15.058	19.319
Fritidsudstyr, under- holdning og rejser	39.165	13.581	21.040	29.211	37.255	88.560
Andre varer og tjenester	41.809	14.273	18.468	36.041	51.022	79.818

Forskellige steder at opnå behov

Marked

*Stedet hvor købere og
sælgere mødes.*

**LUK
SAMFUNDET
OP!**

Definition af marked

Det sted hvor købere og sælgere mødes og udveksler varer og tjenesteydelser.

- En vare er et materielt produkt, fx en telefon, et hus eller et computerspil, der kan handles på et marked.
- En tjeneste er et ikke-materielt produkt, fx en times massage, et modul samfundsfag eller konsulentbistand, der kan handles på et marked.

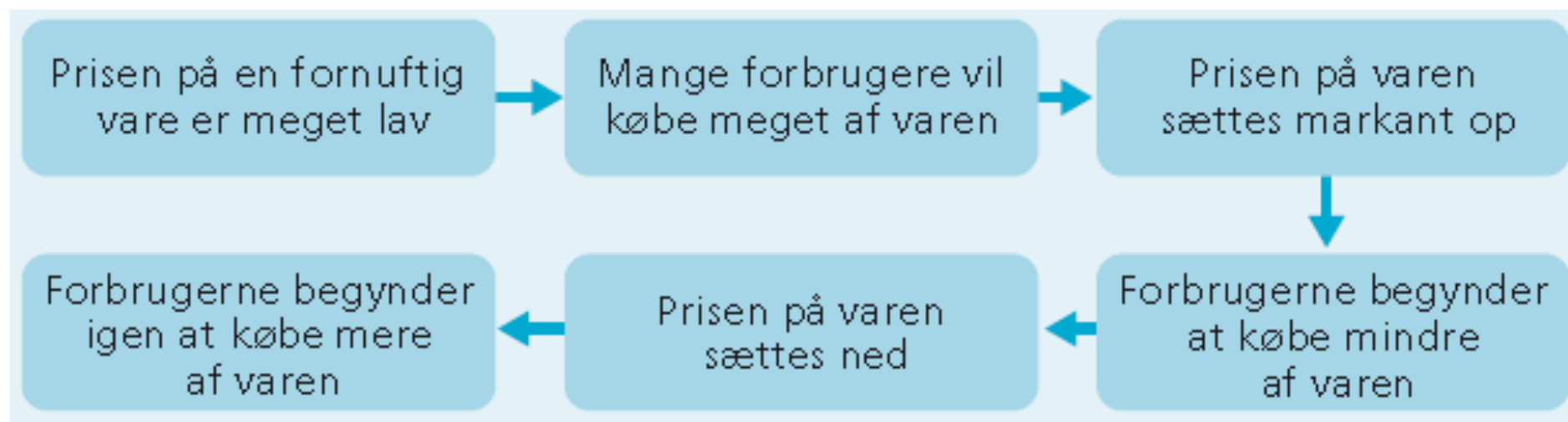

Markedsmekanismen

- Markedsmekanismen handler om de forhold, som præger handel. Det vi især kigger på er forholdet mellem **udbud** og **efterspørgsel**
- **Udbud** er = den mængde af en varer som sendes ud på markedet
- **Efterspørgsel** er = den mængde af en vare som forbrugerne på markedet gerne vil købe
- Prisen på en vare (prisdannelsen) fastsættes gennem hvad forbrugerne er villige til at betale for en vare, og hvad producenterne af varen (udbyderen) er villig til at sælge varen for.
- Det omfattende samspil mellem udbud og efterspørgsel kan forklares som et signalsystem jf. slide 21 – se også slide 22 vedr. markedsligevægt og udbud/efterspørgselskurven

Signalsystemet på markedet

**LUK
SAMFUNDET
OP!**

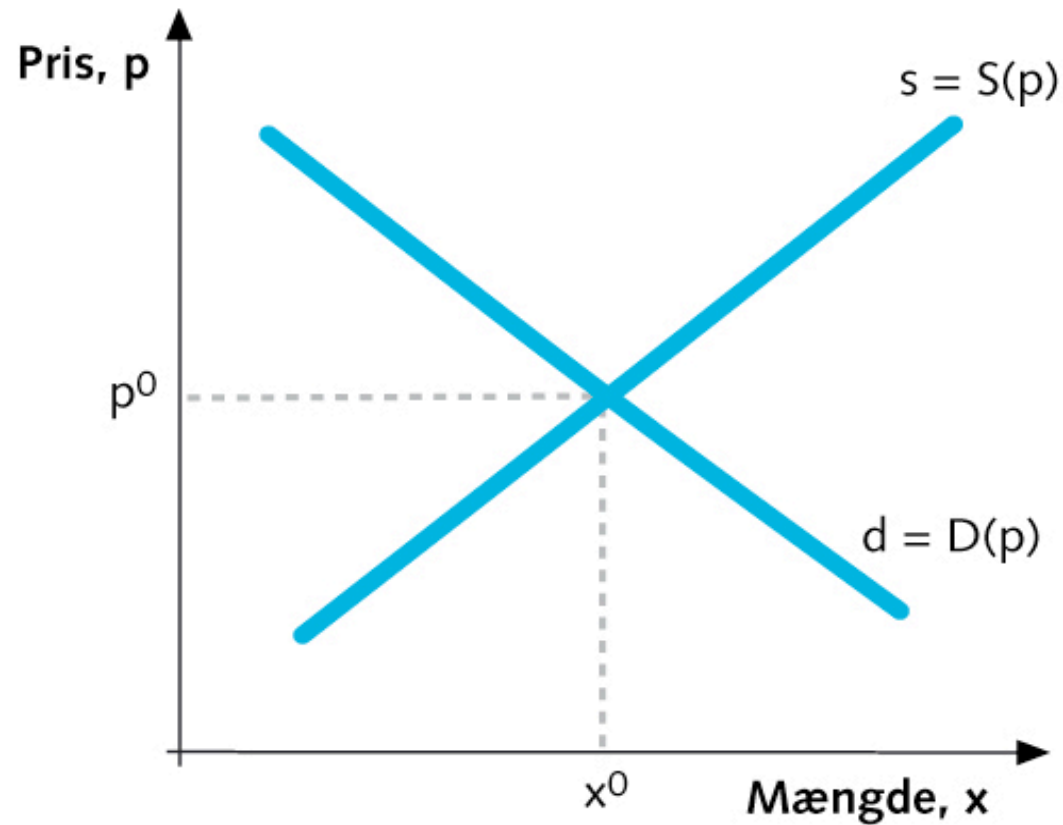

Markedsligevægt

- Når udbuddet er lige så stort som efterspørgslen, haves det vi kalder for en **markedsligevægt**. Dvs. vi har en stabil situation fordi prisen P^0 og mængden X^0 er i ideel overensstemmelse med markedet. Der er ingen købere som vil byde over (forhøje prisen) og ingen sælgere der vil sælge til en lavere pris (sænke prisen)
- På figuren slide 23 ses to kurver der skærer hinanden – de to kurver er udtryk for henholdsvis efterspørgsel og udbud (s & d). Der hvor kurverne skærer hinanden findes markedsligevægten.
  - ☐ s = supply på dansk det samme som **udbud** og
  - ☐ d = demand på dansk det samme som **efterspørgsel**

Udbud, efterspørgsel og markedsligevægt

**LUK
SAMFUNDET
OP!**

Økonomisk magt

- Dem der har den bedste adgang til varer og tjenesteydelser
- Dem som har mange penge og værdier og derved kan få andre til at gøre noget, som de ikke umiddelbart ville have gjort
- Dem der er i stand til at definere, hvad der er værdifuldt i samfundet?

Parøvelse: Udbud, efterspørgsel og markedsmekanisme

- Vil det have indflydelse på prisen i markedsligevægten hvis enten efterspørgsels- eller udbudskurven ændrer sig?
- Forklar følgende: Efterspørgselskurven er faldende fra venstre mod højre samtidigt er udbudskurven stigende fra venstre mod højre
- Hvorfor kan efterspørgslen på en vare stige?
- Hvorfor kan efterspørgslen på en vare falde?
- Hvorfor kan en producent (virksomhed) vælge kun at sende et begrænset antal af deres varer (begrænset mængde) på markedet?
- Hvorfor kan en producent vælge at sende en stor mængde af den samme vare på markedet – og hvilken betydning vil det have for prisen?

2. lektion: Civilsamfund, stat, plan-, markeds- og blandingsøkonomi

2. Lektion i undervisningsforløbet "Økonomi og behovsopfyldelse i Danmark" baseret på kapitel 9 i bogen Luk Samfundet Op!, af Brøndum og Hansen, Columbus 2010

LUK
SAMFUNDET
OP!

